LE COURRIER DE SOFIA

Mensuel de l'Ambassade de France en Bulgarie

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

juillet
№22/2009
юли

Месечно издание на посолството на Франция в България

Editorial

L'actualité bulgare est naturellement dominée par la tenue dimanche 5 juillet des élections législatives, moment de rendez-vous important du peuple bulgare avec lui-même, ce peuple qui a reconquis le droit de disposer de son destin il y a vingt ans.

Je souhaiterais toutefois que le 8 juillet prochain, qui marque le 130e anniversaire de l'établissement des relations diplomatiques entre la Bulgarie et la France mais aussi entre la Bulgarie et l'Allemagne, ne passe pas inaperçu. Je m'y emploie déjà sous plusieurs formes, et notamment en consacrant ce 22e numéro du Courrier de Sofia à cet événement fondateur dans l'ancrage de la Bulgarie à l'espace européen, après cinq siècles de joug ottoman. Je peux vous assurer que tous les services de l'Ambassade sont sur le pont pour célébrer dignement l'événement !

Ce n'est pas la première fois que le Courrier de Sofia met l'accent sur un événement majeur des relations entre nos deux pays. Tel était déjà le cas du numéro de janvier, consacré au 20e anniversaire de la visite du Président Mitterrand.

Pourquoi cet anniversaire est-il important ? D'abord parce qu'il n'est pas courant qu'une nation qui a disparu pendant près de 500 ans resurgisse ainsi sur la scène européenne, un peu comme une rivière émerge après un long parcours souterrain. Ensuite, parce que cette reconnaissance de 1879 était à la fois un aboutissement de la densité des échanges déjà existant à cette époque entre nos élites, dont certaines avaient pris fait et cause pour la libération bulgare, et les élites de la nation bulgare. Elle marquait par ailleurs un départ vers la reconquête progressive de son territoire (la Roumélie orientale sera rattachée en 1885) et de sa souveraineté. La pleine indépendance sera conquise en 1908. Sans cet ancrage européen et cette reconnaissance des puissances occidentales, jamais la Bulgarie n'aurait pu s'intégrer dans les mouvement scientifique culturel et artistique et les débats d'idées de son temps, rentrer progressivement dans la Francophonie, et finalement enrichir plus tard la France de quelques-unes de ses personnalités éminentes, les écrivains Tzvetan Todorov, Julia Kristeva, les artistes Christo, Sylvie Vartan pour ne mentionner qu'eux.

Ce 130e anniversaire est marqué par la publication d'un intéressant ouvrage, sous la direction de M. Hadjimichev, d'expositions qui retracent le conflit russo-turc ayant conduit à la libération. Au-delà des aspects historiques, il montre quelques magnifiques et éloquentes photographies de la Bulgarie à la veille de sa liberté si durement reconquise, qui attestent à quel point le visage de cette province que l'on appelait alors la Turquie d'Europe a été profondément transformé. Quel chemin accompli depuis ! Comme cette reconnaissance est liée au sang bulgare versé, j'irai naturellement m'incliner le jour dit devant le monument du soldat inconnu. Ce sera aussi pour moi l'occasion de m'exprimer publiquement en faisant ressortir notamment le rôle éminent joué par le Consul Legay, un de mes illustres prédécesseurs, dans l'aide au peuple bulgare lors de sa libération.

Etienne de Poncins
Ambassadeur de France en Bulgarie

Vue de Sofia en 1878 : à l'arrière-plan l'Eglise Sainte-Sophie
София през 1878: на заден план църквата „Св. София"

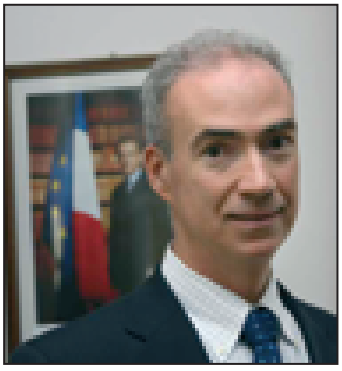

Редакционно

Настоящата обстановка в България е естествено доминирана от парламентарните избори, които ще се състоят в неделя 5 юли, момент на важна среща на българския народ със самия себе си, този народ, който преди двайсет години спечели отново правото да разполага със съдбата си.

И все пак, бих желал датата 8 юли, когато се отбелязва 130-годишнината от установяването на дипломатически отношения между България и Франция, а също така и между България и Германия, да не остане незабелязана. Заех се с реализирането на тази идея под различни форми и най-вече посвещавайки този 22-и брой на Софийски куриер на това основополагащо събитие в установяването на България в европейското пространство след пет века османско иго. Мога да ви уверя, че всички служби на Посолството се готвят, за да отбележат достойно това събитие.

Не за пръв път Софийски куриер поставя акцент върху важно събитие в отношенията между нашите две страни. Такъв бе случаят с януарския брой посветен на 20-годишнината от посещението на Президента Митеран.

Защо тази годишнина е толкова важна? Първо, защото не е често явление една нация, изчезнала в продължение на около 500 години, да се появи отново на европейската сцена като една река, която бликва отново след дълго бълбукане под земята. Освен това, защото това признаване от 1879 г. беше едновременно резултат на богатия обмен съществуващ през тази епоха между нашия елит, част от който се бе обявил в защита на българското освобождение, и елита на българската нация. От друга страна, то отбеляза началото на едно постепенно извоюване на нейната територия (Източна Румелия ще бъде присъединена през 1885 г.) и нейния суверенитет, като пълната независимост ще бъде извоювана през 1908 г.

Без това влизане в европейското пространство и без признаването от страна на западните сили, България никога не би могла да се присъедини към научното, културно и духовно движение и към идейните дебати на своето време, да се интегрира постепенно във франкофонското движение и да обогати по-късно Франция с известните си личности като Цветан Тодоров, Юлия Кръстева, артистите Кристо и Силви Вартан и други.

Тази 130-годишнина се отбелязва с публикацията на едно интересно произведение под ръководството на г-н Хаджимишев, което отразява руско-турския конфликт довел до Освобождението. Освен историческите аспекти, то показва няколко чудесни и красноречиви фотографии от България в навечерието на нейната така трудно извоювана свобода, които свидетелстват до каква степен образът на тази провинция, която тогава наричаха Европейска Турция, бе така дълбоко преобразен. Какъв дълъг път бе извървян оттогава! Тъй като това признаване е свързано с пролятата българска кръв, ще отида да се поклоня пред Паметника на Незнайния воин. Това ще бъде и повод за мен да подчертая бележитата роля изиграна от Консула Леге, един от моите изтъкнати предшественици, в помощ на българския народ по време на неговото освобождение.

Етиен дьо Понсен
Посланик на Франция в България

abonnez-vous au Courrier de Sofia sur www.ambafrance-bg.org

De l'établissement des relations diplomatiques à l'intégration dans une communauté de destin

Tout commence par un symbole très fort et prémonitoire le 8 juillet 1879 : les représentants de France et d'Allemagne sont, parmi ceux des grandes puissances de l'époque présentes lors de la renaissance de la Bulgarie en tant qu'Etat, les premiers à être reçus en audience par le Prince bulgare Alexandre Battenberg et à lui remettre leurs lettres de créances. La France est pour sa part représentée par Eugène Schefer, Consul général. Dans l'autre sens, la représentation diplomatique bulgare en France ne sera inaugurée que près de 20 ans plus tard, en mai 1897, par Ivan Guéchov.

En 1879, personne ne pouvait cependant soupçonner que 130 ans plus tard l'Union européenne rassemblerait dans une même et grande famille pacifique ces trois peuples que, dans le contexte d'exacerbation des nationalismes belliqueux, beaucoup d'intérêts séparaient à l'époque.

Avec le recul, ce double acte de remise des lettres de créances marque de fait une étape importante : non seulement la reconnaissance de la Bulgarie en tant qu'acteur à part entière sur la scène mondiale (l'indépendance effective sera progressive, après l'intégration de la Roumélie orientale en 1885 puis la déclaration de 1908) mais aussi la consécration de contacts déjà anciennement établis entre les élites intellectuelles des peuples concernés. Côté français notamment, on connaît l'intérêt de Lamartine pour la Bulgarie en voie de renaissance lors de son séjour à Plovdiv en 1833. On sait aussi par exemple que, lors du soulèvement d'avril 1876, Victor Hugo avait courageusement défendu la cause du peuple bulgare et son combat pour la liberté. Les congrégations religieuses françaises ont également, dès avant l'indépendance, joué un rôle considérable en formant en français les élites bulgares. Chaque grande ville possédait son collège français : à Varna l'Etablissement des Sœurs oblastes, à Sofia le Collège Sts Cyrille-et-Méthode, à Plovdiv la Congrégation St Joseph-de-l'Apparition. Leurs bâtiments sont d'ailleurs toujours là.

Dans un autre domaine, le Consul Legay, sur place à Sofia lors de la guerre de libération, avait harcelé les autorités ottomanes afin de prévenir autant que faire se peut le massacre de populations bulgares. Un devoir d'ingérence humanitaire avant l'heure qui lui vaut aujourd'hui la reconnaissance des Bulgares et une rue à son nom à Sofia. Son portrait est également en bonne place à la Résidence de France.

La libération a accéléré bien évidemment ce mouvement d'échanges des idées et de circulation des élites : beaucoup d'intellectuels et d'hommes politiques bulgares ont été formés en occident, et tout particulièrement en France, comme par exemple Marko Balabanov, Premier ministre des affaires étrangères de Bulgarie au cours de la période 1879-1884.

L'histoire des relations bilatérales entre nos trois pays, au cours d'un XXe siècle marqué par tant de troubles, a été à l'image des soubresauts de l'histoire. Lors du premier conflit mondial, la France et la Bulgarie se sont trouvées dans deux camps opposés et se sont douloureusement combattues. Mais les relations rétablies en 1920, au niveau des ministres plénipotentiaires cette fois-ci, n'ont ensuite plus jamais été rompues. Même au plus fort de la guerre froide, quand la dictature communiste limitait au maximum les contacts et les échanges avec les Etats occidentaux, fermait de force en 1948 les écoles religieuses et en chassait les prêtres et religieuses français. Les représentations diplomatiques entre les deux pays ont été élevées au rang d'ambassades en 1963.

Avec l'Allemagne, les choses se sont évidemment passées un peu différemment du fait de la division de ce pays après 1945. Des relations diplomatiques ont été rétablies dès 1950 avec l'Allemagne dite « démocratique », sous tutelle soviétique, tandis que les échanges d'ambassadeurs avec l'Allemagne fédérale n'ont été effectifs qu'à compter de 1974, sous l'impulsion décisive du Chancelier Willy Brandt.

Il ne fait aucun doute que la visite du Président allemand Weizsäcker à l'automne 1988 puis celle, encore plus décisive, du Président Mitterrand en janvier1989, représentent un tournant. Le célèbre petit déjeuner de ce dernier avec des intellectuels et des dissidents a incontestablement contribué, en lui donnant toute sa légitimité, à lancer le processus de transition démocratique. Et de fait, après 1989, les relations bilatérales franco-bulgares ont revêtu une tonalité toute particulière du fait notamment de l'entrée de la Bulgarie dans l'Organisation internationale de la Francophonie en 1992 sous l'impulsion du Président Jelev. Les années suivant la transition démocratique ont été déterminantes pour le développement de l'Union européenne, marquée par un approfondissement sans pareil de ses institutions et des relations entre les peuples qui la composent, mais aussi par son élargissement à de nombreux nouveaux Etats. Le rôle de la France et de l'Allemagne dans tout ce processus a été déterminant pour la Bulgarie, qui a pu finalement réaliser son grand projet national d'adhésion à l'Union européenne. Cette intégration a été marquée par quelques symboles forts, manifestant de façon tangible auprès des opinions publiques le soutien apporté par les deux pays à la Bulgarie en tant que nouveau membre de l'UE. Le plus visible est sans conteste le rôle spécifique joué notamment par les deux pays dans la libération des personnels soignants bulgares de Libye le 24 juillet 2007, revenus dans l'avion de la Présidence française peu de temps après la fin d'une Présidence allemande de l'UE, qui avait contribué à préparer le terrain à ce retour. L'augmentation du nombre de visites à haut niveau dans les deux sens est également un signe fort d'une dynamisation des échanges. Aujourd'hui, nos trois pays ne sont pas seulement des partenaires politiques d'exceptions : ils partagent aux yeux du monde une communauté de destin au sein de l'Union européenne. Qui l'eut cru en 1879 et que de chemin parcouru en 130 ans !

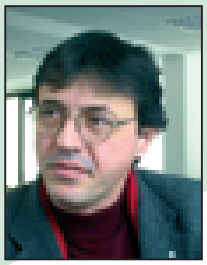

Nos trois questions à Antony Todorov,
Professeur de sciences politiques à la Nouvelle université bulgare (NUB)

1. En quel sens l'établissement des relations diplomatiques a-t-il scellé le destin européen de la Bulgarie ?

La Russie, l'Europe et l'Empire ottoman – tels semblent être les grands choix géopolitiques de la Bulgarie libérée en 1879. La Russie libératrice est fortement présente dans le pays, elle intervient souvent dans ses affaires intérieures, elle attire et repousse en même temps par sa politique de tutelle, ses

Le centre de Sofia en 1878
Центърът на София през 1878

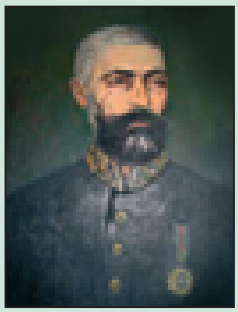

Le Consul de France Louis Legay
Консулът на Франция Луи Леге

От създаването на дипломатическите отношения до интегрирането в общество с обща съдба

Всичко започва с един силен, пророчески знак на 8 юли 1879 г.: представители на Франция и Германия са тези, сред великите сили от епохата, присъствали на провъзгласяването на България като държава, първите приети на аудиенция при българския княз Александър Батенберг и връчили му акредитивните си писма. Франция е представена от Йожен Шефер, генерален консул. В обратната посока, българското дипломатическо присъствие във Франция ще бъде отбелязано едва двадесет години по-късно през май 1897 г. от Иван Гешов.

През 1879 г. никой не е предполагал, че 130 години по-късно Европейският съюз ще приобщи в едно и също голямо, миролюбиво семейство тези три народа, които в контекста на изострен, войнствен национализъм и различни интереси, са били разделени в годините.

От погледа на времето, този двоен акт на връчване на акредитивните писма отбелязва важен етап: не само признаването на България като пълноправен актьор на световната сцена (истинската независимост настъпва постепенно, след присъединяването на Източна Румелия през 1885 г. и декларацията от 1908 г.), но също и утвърждаването на предварително създадените връзки между интелектуалните елити на съответните народи. От френска страна е познат интересът на Ламартин, по време на престоя му в Пловдив през 1833 г., към възраждаща се България. Знаем също така, че по време на въстанието през април 1876 г., Виктор Юго смело подкрепя каузата на българския народ и борбата му за свобода. Френските религиозни конгрегации са играли, още преди независимостта, важна роля, обучавайки на френски език българския елит. Всеки голям град е имал френски колеж (да споменем Варна, София, Пловдив). Сградите им са още там.

В друга област консулът Леге, пребиваващ в София по време на освободителната война, е притискал отоманските власти в опит да предотврати кланетата. Българският народ, признателен за хуманния дълг, изпълнен в една различна епоха, нарича софийска улица на негово име. Портретът му заема почетно място в резиденцията на Франция.

Освобождението ускорява обмяната на идеи и движението на елитите: много български интелектуалци и политици са обучени на Запад и по-специално във Франция, като Марко Балабанов, първи министър на външните работи на България в периода 1879-1884 г.

Миналото на двустранните отношения между нашите три държави, през белязания с толкова трусове XX век, е пример за обратите на историята. По време на първия световен конфликт, Франция и България са се намирали на противоположните лагери и борбата е била болезнена. Но възстановените взаимоотношения през 1920 г., на ниво пълномощни министри, не са прекъсвани никога повече. Дори и в най-тежкия момент на студената война, когато комунистическата диктатура ограничаваше максимално контактите и обмена със западните държави и затвори насила училищата на религиозните конгрегации през 1948 г. и изгони монасите и монахините. Дипломатическите представителства между двете страни бяха издигнати в ранг посолства през 1963 г.

С Германия нещата се развиха по-различно поради разделянето на държавата. Дипломатическите отношения с „демократична" Германия бяха възстановени през 1950 г. под съветско ръководство, докато размяната на посланици с Федерална Германия започна през 1974 г. по решение на Канцлера Вили Бранд.

Няма съмнение, че посещението на немския президент Вайцзекер през 1988 г. и още по-решаващото, на президента Митеран през януари 1989 г., предизвикват завой. Известната закуска на президента с интелектуалците и дисидентите неминуемо допринесе, като придаде легитимност, на процеса на демократичен преход. И наистина, след 1989 г. двустранните френско-български отношения придобиха по-особена тоналност и от факта на приемане на България в Международната организация на Франкофонията през 1992 г. по решение на президента Желев. Годините, последвали демократичния преход, бяха определящи за развитието на Европейския съюз, за заздравяването на неговите институции и връзките между народите, които го съставят, но също така и за разширяването му с много нови държави. Ролята, несъмнена и всепризната, на Франция и Германия в този процес беше определяща за България, която успя да реализира своя голям национален проект за присъединяване към Европейския Съюз. Това пресъединение беше белязано с няколко силни момента, които по осезаем начин показаха пред общественото мнение, помощта и съдействието оказани от двете страни на България, като нова страна членка на ЕС. Най-значима е ролята, която двете страни изиграха за освобождаването на българските медицински сестри от Либия на 24 юли 2007 г. Те дойдоха с френския президентски самолет малко след края на немското председателство на Европейския съюз, което допринесе за подготовката на това завръщане. Повишаването на броя визити на високо равнище в двете страни е също силен и неоспорим пример за динамиката на обмена. Днес нашите три страни са пример за отлично политическо партньорство: пред очите на света те са част от общество с обща съдба в рамките на Европейския съюз. Кой ли би повярвал в това през 1879 г. и какъв изминат път за 130 години!

ambitions et sa force. L'Empire ottoman est aussi présent, ne serait-ce qu'à cause de sa position de suzeraineté par rapport à la nouvelle Principauté bulgare. Mais aussi parce qu'il contrôle directement dans ses frontières encore quelques millions de Bulgares en Thrace et en Macédoine. L'Europe semble être beaucoup plus lointaine, mais elle est aussi bien présente par sa diplomatie, par le Traité de Berlin, vu en Bulgarie comme un échec de « l'unification nationale ». Mais pourtant c'est justement l'Europe qui attire par sa modernité, qui est un véritable modèle à suivre pour les Bulgares. Et l'établissement des relations diplomatiques avec la France et l'Allemagne en 1879, deux puissances européennes, est un fort appui pour les aspirations européennes de la Bulgarie.

2. Quel message vous semble-t-il important de transmettre à l'occasion de cet anniversaire ?

L'anniversaire nous permet de réfléchir sur une longue période de l'histoire de l'Europe. La Bulgarie, un pays de taille moyenne et aux ressources géopolitiques limitées, fut contraint souvent dans son histoire à chercher ou à subir la tutelle d'une grande puissance. Ce jeu diplomatique mettait le pays parmi les adversaires d'une autre puissance. Au final, la Bulgarie subit nombre de catastrophes et de malheurs. Il ne faut jamais se retrouver dans une situation de choix entre la France et l'Allemagne, mais profiter de l'amitié avec ces deux pays, dont les liens étroits ont fortement participé à la construction de l'Europe.

3. Quelles alliances voyez-vous entre nos trois pays dans l'Europe d'aujourd'hui et de demain ?

L'Europe est aujourd'hui une grande alliance économique, politique, sociale, mais aussi de sécurité, des droits de l'homme, de la démocratie. Il est certain que les différents pays peuvent y contribuer en utilisant leurs ressources géopolitiques particulières. La Bulgarie peut y jouer un rôle de choix en s'alliant avec la France et l'Allemagne pour l'intégration des Balkans occidentaux à l'Europe, pour l'établissement d'un partenariat stable avec la Russie et aussi pour aider la Turquie à remplir les critères d'adhésion à l'UE.

Coulisses : un ouvrage pour fêter la Libération bulgare

Le 8 juillet 1879, la France et l'Allemagne établissaient en même temps des relations diplomatiques avec la Bulgarie. Le 130e anniversaire de ce double événement fondateur ne peut être passé sous silence. L'Ambassadeur le mentionne en réunion de service dès février comme une échéance à ne pas manquer. La publication, avec le soutien financier de l'Ambassade, du catalogue des deux expositions initiées et organisées par Ivo Hadjimichev l'an passé dans les espaces du Palais de la culture (NDK) et à la Galerie nationale des Arts s'impose progressivement. Ces expositions retraçaient, à partir de documents authentiques (photographies et gravures) la guerre de libération bulgare, achevée peu avant l'établissement des relations diplomatiques, et qui était à l'origine du retour de l'Etat bulgare sur la scène internationale. L'idée d'un catalogue répond d'ailleurs à une demande personnelle du Président Parvanov, historien de formation, lorsqu'il avait inauguré avec l'ambassadeur en 2008 l'exposition au NDK. Peut-on ne pas suivre une suggestion présidentielle ?

Une équipe rédactionnelle est alors mise en place à l'Institut français de Sofia. Elle réunit chaque semaine les partenaires éditoriaux, Maya Videnova, Directeur exécutif de la Fondation Jeune Bulgarie, et Ivo Hadjimichev.

La sélection minutieuse des photographies, des gravures et des fac-similés, leur mise en concordance se révèle être un travail de longue haleine et un sujet de nombreuses discussions. Il convient en effet de choisir parmi une somme de documents les plus pertinents sur cette époque, ceux qui rendent le mieux compte pour un public du début du XXIe siècle de la réalité de la Bulgarie lors de sa libération : photographies de A.D. Ivanov extraites des Archives d'Etat russes, des archives photographiques de Moscou, clichés de Franz Duschek, photographe de Carol Ier, Roi de Roumanie, issus d'une collection privée et bien évidemment des fac-similés de gravures ou d'articles de l'hebdomadaire français « L'Illustration » datant des années 1877-1878. Outre le respect de la chronologie, celui du droit à l'image a été une préoccupation de tous les instants.

Une fois les photos retenues, Albena Charbanova et Yana Tomova, les adjointes de l'attaché culturel, familières de toutes les arcanes en matière d'édition d'ouvrages, se mettent à la vérification des légendes et pour finir… à leur traduction. L'ultime relecture et les dernières corrections sont assurées par Maya Videnova, Directrice de la Fondation Jeune Bulgarie.

Pour finir, l'équipe rédactionnelle décide de confier la confection du graphisme à Gueorgui Iliev, qui a travaillé en partenariat étroit avec l'ensemble de l'équipe éditoriale.

Une fois l'impression de l'ouvrage lancée, Ivo Hadjimichev, toujours très soucieux des détails (le moindre défaut, la moindre coquille peuvent altérer définitivement la qualité de l'ouvrage final), se rend à plusieurs reprises à Plovdiv pour assister au tirage sur les rotatives de Jeannette 45 et ainsi s'assurer de l'homogénéité chromatique de l'ensemble.

La publication de cet ouvrage, qui a été organisée dans un temps record, est le fruit d'une coopération franco-bulgare exemplaire. Il faut donc en rendre compte également à ce titre aux médias. Alors le service de presse décide la tenue d'une conférence de presse à la Résidence de France, le 23 juin dernier, qui permet de lever le voile sur ce catalogue qui rassemble ces petits morceaux de mémoire si chers à tous les Bulgares. Ils sont les témoignages de la renaissance de la nation bulgare et de son ancrage européen.

Photographie de la couverture du catalogue
Снимка от корицата на каталога

Нашите три въпроса към Антони Тодоров,

професор по политически науки в НБУ

1. Как установяването на дипломатически отношения определя европейската участ на България?

Русия, Европа и Османската империя, това като че ли са трите главни геополитически избора на освободената през 1879 г. България. Освободителката Русия има силно присъствие в страната, тя често се меси във вътрешните й работи, предизвиква и едновременно отхвърля, чрез покровителствената си политика, нейните амбиции и сила. Отоманската империя има също своето присъствие, макар и не само заради позицията й на господство над Българското княжество, но също така и поради това, че продължава да управлява няколко милиона българи в Тракия и в Македония. Европа като че ли е много по-далече, но и тя присъства тук чрез дипломацията си, чрез Берлинския договор, който за България е един крах на „националното обединение". Но точно Европа е тази, която привлича с модерния си начин на живот и представлява истинския модел следван от България. Установяването на дипломатически отношения с двете европейски сили Франция и Германия през 1879 г. е силна подкрепа за европейските аспирации на България.

2. Кое послание Ви изглежда важно да предадете по повод тази годишнина?

Тази годишнина ни дава възможност да разсъждаваме върху един дълъг период от историята на Европа. България, средно голяма страна, с ограничени геополитически ресурси, бе често принуждавана в своята история да търси или да търпи покровителството на някоя от големите сили. Тази дипломатична игра поставяше страната ни между враговете на друга голяма сила. В резултат на това, България търпи множество катастрофи и нещастия. Никога една страна като България не трябва да избира между Франция и Германия, а трябва да се възползва от приятелството с тези две страни, чиито тесни връзки бяха силна опора за изграждането на Европа.

3. Какви съюзи виждате възможни между нашите три страни в днешна и утрешна Европа?

Европа днес е голям икономически, политически, социален съюз, но и съюз на сигурност, на правата на човека, на демокрацията. Сигурно е, че различните страни могат да допринесат за всичко това, използвайки особените си геополитически ресурси. България може да даде своя принос свързвайки се с Франция и Германия в името на интеграцията на Западните Балкани към Европа, за установяване на здраво партньорство с Русия, а също така и за подпомагане на Турция, за да изпълни критериите за присъединяването й към ЕС.

Зад кулисите: творба за честване на Освобождението

На 8 юли 1879 г., в един и същи ден, Франция и Германия установяват дипломатически отношения с България. Сто и тридесетата годишнина от това основополагащо събитие не може да бъде отмината с мълчание. Посланикът подчертава още през февруари на служебно съвещание, че датата трябва да бъде отбелязана подобаващо. Постепенно се налага идеята да се издаде, с финансовата подкрепа на посолството, каталог на двете големи изложби, организирани миналата година в НДК и в Националната художествена галерия и вдъхновени от концепцията на Иво Хаджимишев. Чрез автентични документи (фотографии и гравюри), те описват освободителната война, приключила малко преди установяването на дипломатическите отношения и позволила на България да се завърне на международната сцена след пет века отоманско иго. Освен това, идеята за каталог отговаря на лично отправената към посланика молба от президента Първанов, историк по образование, когато двамата заедно откриват изложбата в НДК през 2008 г. Нима е възможно да не се откликне на предложение на президента?

Във Френския институт се сформира редакторски екип. Всяка седмица той организира среща с партньорите: г-жа Мая Виденова, изпълнителен директор на Фондация „Млада България" и г-н Иво Хаджимишев.

Грижливият подбор на фотографиите, гравюрите и факсимилетата и тяхното подреждане се оказва трудна работа и обект на многобройни дискусии. Трябва да се подберат най-подходящите и най-красноречивите документи, които най-добре представят на публиката от началото на XXI век особеностите на действителността в България от епохата на нейното освобождение: фотографиите на А.Д. Иванов от Руския държавен архив за кино и фотодокументи, снимките на Франц Душек, придворен фотограф на румънския крал Карол I, съхранявани в частна колекция и, разбира се, факсимилетата на гравюрите и статиите, публикувани във френския седмичник „Илюстрасион" през 1877-1878 г. Хронологията и авторските права внимателно се съблюдават.

Подборът е направен и от Албена Шарбанова и Яна Томова, помощнички на аташето по културните въпроси, посветени в тайните на книгоиздаването, които проверяват и превеждат текстовете под снимките. Последната коректура е поверена на г-жа Мая Виденова, изпълнителен директор на Фондация „Млада България".

Редакторският екип решава да възложи графичния дизайн на Георги Илиев, който работи в тясно сътрудничество с издателския екип.

Каталогът влиза в печатницата и Иво Хаджимишев, за когото е важен всеки детайл (най-малката грешка или недостатък могат да влошат качеството на крайния продукт) пътува многократно до Пловдив, за да присъства на отпечатването на тиража в полиграфическия комплекс „Жанет 45" и да се убеди в неговата хроматична хомогенност.

Издаването на каталога в рекордно кратък срок е резултат на образцово френско-българско сътрудничество. Тук е мястото да отдадем дължимото на медиите. Пресслужбата на посолството решава да организира пресконференция в резиденцията на посланика на 23 юни и да разкаже за каталога, събрал тъй скъпите на всички българи късчета памет. Те свидетелстват за възраждането на нацията и за принадлежността й към Европа.

abonnez-vous au Courrier de Sofia sur www.ambafrance-bg.org

Brèves

Réceptions du 14 juillet à l'occasion de la Fête Nationale : à Varna et à la Résidence de France à Sofia – la Fête Nationale sera placée cette année sous le signe du 130e anniversaire de l'établissement des relations diplomatiques entre la Bulgarie et la France d'une part, la Bulgarie et l'Allemagne d'autre part.

Afin de mieux servir leur public, les **médiathèques de l'Institut français seront ouvertes jusqu'au 31 juillet,** de 11h à 18h du mardi au vendredi et de 10h à 15h le samedi, avant fermeture durant le mois d'août. Réouverture le mardi 1er septembre. Pour vous inscrire et connaître les nombreuses activités proposées, contactez-nous au 937 79 30/35 ou sur mediatheque@institutfrance.bg

Exposition de photographies d'Eloïse Bollack sur les arts de la rue, du 8 au 18 juillet à l'Institut français. Cette manifestation est au programme du festival « Les Journées de l'expression libre » soutenu par l'Institut. Informations sur http://svobodno-slovo.com/

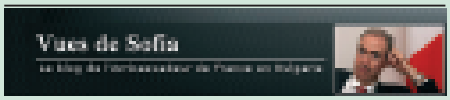

M. Etienne de Poncins, Ambassadeur de France en Bulgarie, vous invite à découvrir son blog « Vues de Sofia » et les derniers posts qui y ont été publiés concernant le dossier Borilski, les dessous du vote bulgare ainsi que les premiers enseignements des élections européennes. Un prochain article relatif au 130e anniversaire de l'établissement des relations diplomatiques franco-bulgares y paraîtra dans les prochains jours.
N'hésitez donc pas à venir le consulter, à y laisser des commentaires.

Cours de français, à chacun sa formule ! Cet été un large choix de **cours intensifs**, super-intensifs, pour enfants, pour entreprises… Inscrivez-vous ! www.institutfrance.bg

Votre enfant a entre 6 et 15 ans ? Il est francophone ou souhaite le devenir ? Les **« Vacances en français »** organisées par l'Institut français du **1er au 8 août à Bratzigovo** sont faites pour lui ! Des cours, des animations, du sport, des visites guidées…un programme ludique d'apprentissage de la langue à ne pas manquer. Pour toute information, veuillez contacter le service des cours par téléphone au 937 79 20/36 ou par mail à : ccc-cours@institutfrance.bg. Tarif : 400 leva.

Une équipe de paléontologues franco-bulgares a trouvé dans la grotte de Kozarnika, près de Bélogradtchik (nord-est de la Bulgarie) les plus anciennes traces de présence humaine en Europe (plus d'un million d'années). Les recherches continuent en vue de nouvelles découvertes.

Les négociations du Traité de Berlin (1878)
Преговорите по Берлинския договор (1878)

Clause de non responsabilité
L'Ambassade de France s'efforce de diffuser des informations exactes. Toutefois, elle ne peut être tenue responsable de l'utilisation de l'information contenue dans cette publication.
Editeur : Ambassade de France en Bulgarie
Adresse : 29 rue Oborichté, 1504 Sofia, Bulgarie
Directeur de la publication : Etienne de Poncins
Date de parution : 7 juillet 2009
Клауза за неотговорност
Френското посолство се опитва да разпространява точна информация, но не носи отговорност за нейното използване.
Издател: Посолство на Франция в България
Адрес: София 1504, ул. Оборище 29
Директор на изданието: Етиен дьо Понсен
Дата на издаване: 7 юли 2009 г.

Кратко

Прием на 14 юли по случай Националния празник: Във Варна и в Резиденцията на Франция в София, честването на националния празник ще премине **под знака на 130 годишнината** от установяването на дипломатически отношения между България и Франция, от една страна и от друга, между България и Германия.

С цел по-добро обслужване на клиентите, **медиатеките на Френския институт ще бъдат отворени до 31 юли**, от 11 до 18 ч. от вторник до петък и от 10 до 15 ч. в събота, а ще бъдат затворени през м. август. Медиатеките ще бъдат отново отворени във вторник, 1-ви септември. За да се запишете и се запознаете с многобройните предложени дейности, свържете се с нас на тел. 937 79 30/35 или на: mediatheque@institutfrance.bg.

Фотографска изложба на Елоиз Болак посветена на уличното икуство, от 8 до 18 юли във Френския институт. Това събитие е включено в програмата на фестивала „Дните на свободното слово", подкрепен от Института.
За повече информация: http://svobodno-slovo.com/

Г-н Етиен дьо Понсен, Посланик на Франция в България, Ви кани да се запознаете с неговия блог « Vues de Sofia » и с последните му статии относно случая „Борилски", кухнята на българските избори и първите изводи от европейските избори.
В близките дни ще бъде публикувана статия посветена на 130 годишнината от установяването на дипломатически отношения между Франция и България.
Не се колебайте да посетите блога и да направите вашите коментари.

Курсове по френски, за всекиго според желанието!
Това лято - голям избор от интензивни курсове, суперинтензивни, за деца, за служители на предприятия... Запишете се!
www.nstitutfrance.bg

Вашето дете е между 6 и 15 годишно. То е франкофон или желае да стане такъв? **Ваканцията на френски** организирана от Френския институт от **1-ви до 8 август в Брацигово** е създадена за него! Курсове, занимателни игри, спорт, посещения с придружител... една забавна програма за изучаване на езика, която не е за изпускане.
За повече информация, свържете се със службата за курсове на телефон : 937 79 20/36
или на електронен адрес:
ccc-cours@institutfrance.bg. Цена: 400 лева.

Френско-български екип от палеонтолози откри в пещерата в Козарница, близо до Белоградчик (северо-западна България) най-старите следи от човешко присъствие в Европа (повече от хиляда години).
Проучванията продължават за нови разкрития.

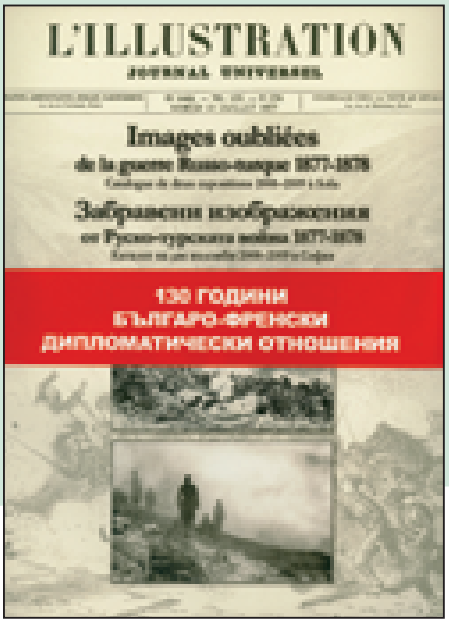

Couverture de l'ouvrage sous la direction d'Ivo Hadjimichev
Корица на каталога под съставителството на Иво Хаджимишев